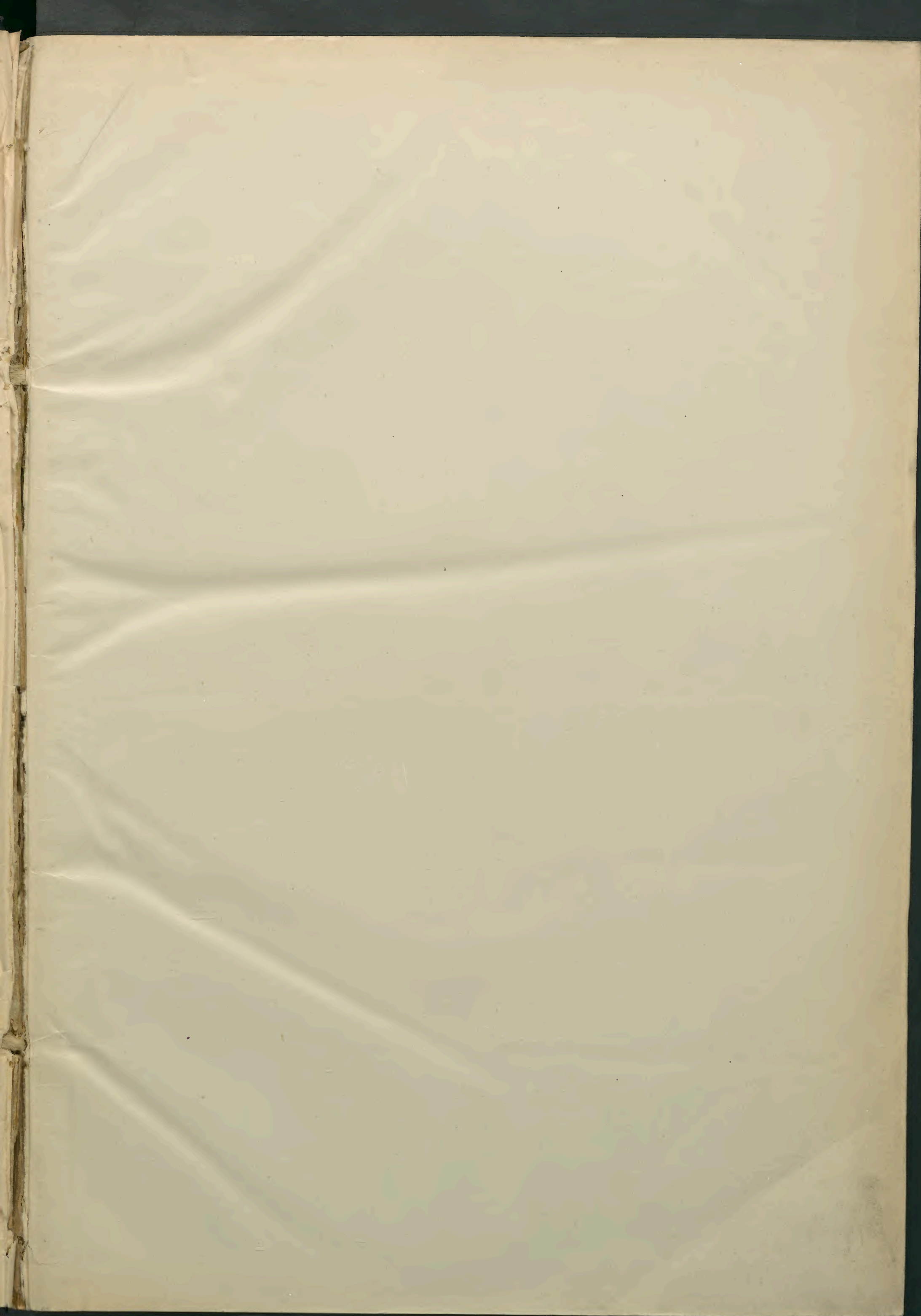
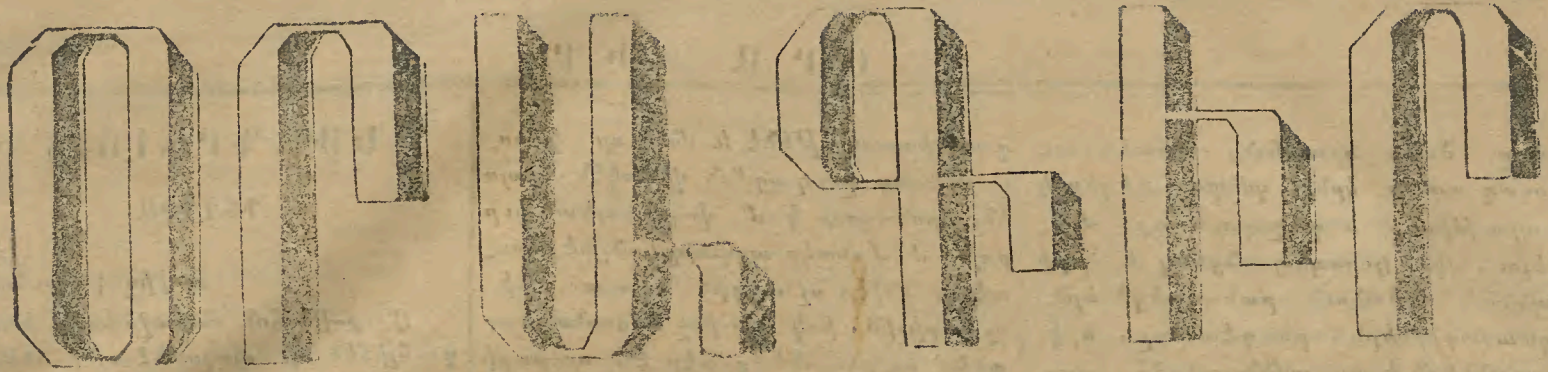

2298

L. XI. 4

20 ՓՐՅ

Կ. ՊՕԼՍՈՅ

20 ՓՐՅ

Զ ՅԱՐԻ 5 ՉԻԼՀԻՃԻԷ 1291 ԳԱՍԸՄ 68 ՉՈՐԵԲԵԱՐԹԻ 1 ԵՌԵՎԱՆ 1875 Ն Տ. ՅՈՒՆՈՒՅՐ 13 ԽԻԻ 1429

Ա. Չ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

ԱՄՈՒՐԻՈՒԹԻՒՆ

ԵՆ ԵՌՅՈ

Ե.

Արու և Եղ արար զնո-
սա և ասէ. Աճեցէք և
բազմացա՛րուք և լցէք
գերիւնք :

(Մենդոց)

Ի՞նչ խորհրդաւոր և գեղեցիկ
խօսք, որ մարդոյն ամենէն առաջին և
անհրաժեշտ պարտաքրէն մին, այն է
աշխարհի և ընկերութեան մէջ իր տե-
ղէ պարտաւ չեմոյուն համար իրեն յա-
ջորդ պատրաստելու պարտքը կը սահ-
մանէ, և ի՞նչ աւելի նորոգողան պա-
տասխան անոնց որք կը ժախ պնդելու
թէ՝ ամուրիութիւնն ո՛չ միայն նա-
խախնամութեան թրագրին հակառակ
չէ, այլ մանաւանդ առաւել Աստու-
ծա՛նցն ալ է, և ուղիղ ոգւոյն պատ-
շաճաւոր մեծարանք մ'ալ տալ է :
Բայց տեսնենք թէ այսպիսի յանդու-
ղքն և ուղիղ բանի հակառակ առար-
կութիւնն զի հաստատելու համար ի՞նչ
փաստեր կրցած է գործածել : Կրօնա-
կան և բարոյական ճշմարտութիւն մը
յայտնել ուղղը Արժ. Հայրն :

Ուշի ու շուր կարգացիւք Յուսոյ յոգ-
ուածն, և իւր այս առարկութեանն
ի մեծ զարմանո մեր՝ ուրիշ փաստ չը
կրցինք գտնել, բայց միայն սա հետե-
ւալքն. Ա. Աստուածամանութեան
ձկառումն մարդոյն ըստ այնմ թէ Ե-
ղերուք կատարեալք, որպէս և հայրն
ձեր երկնա որ կատարեալ է : Բ. Գե-
րիւստի օրինակն. Գ. Հոգւոյն նիւթա-
կան զբաղմունքներէ տղատ բլալն : Դ.
Պօղոս առաքելոյն խօսքերն :

Արդարեւ մեք աստուածաբանական
մեծ հմտութիւն չունենալիս կը խոս-

տալանիմք. նաեւ չեմք գիտեր թէ Ե-
ղերեցւոյ նախնի Ս. Հարք ամուրիու-
թիւնը քաջալերելու և անոր ամուս-
նութենէ աւելի աստուածաճանայ ըլ-
լալը հաստատելու համար ի՞նչ փա-
տեր գործածեր են : Բայց եթէ այս
մասին քաջ ծառայութիւն և հմտու-
թիւն չունիմք, գոնէ քիչ շատ խորհե-
լու և արամբանելու կարողութիւն
ունիմք, և Յուսոյ ամուրիութեան ա-
մուսնութենէ աւելի աստուածաճանայ
ըլլալուն համար մէջ բերած փաստերն
աչգիւրդուս պի՛նք ունենալով կրնամք
արամբանական քննութեան բովէն ան-
ցընել :

Եղերուք կատարեալք որպէս և
հայրն ձեր երկնաւոր կատարեալ է :
Ի՞նչ տեսակ կատարելութեան վրայ է
արդեօք այստեղ խօսքը, ֆիզիքական
կատարելութեան վրայ է թէ բարոյա-
կան : Ամուսնութեան և ամուրիութեան
խնդիրն, ինչպէս արդէն ալ ըսինք,
աւելի կազմարանական և բնապատմա-
կան է քան թէ հոգեբանական կամ
բնազանցական :

Արդ ի՞նչ առնչութիւն կրնայ ըլլալ
նիւթական խնդրոյ մը վրայ աննիւթ և
անմարմին էակին և մարդոյն մէջ : Ա-
ւելի պարզ խօսիմք, աստուածութիւնն
աննիւթ և անմարմին ըլլալով, ոչ մի-
այն ամուսնական պէտքէ՝ այլ նաեւ
քաղցի և ծարաւոյ պէտքէ ալ աղա-
տ է : Արդ եթէ աստուածային կատարե-
լութեանց նմանիք փափաքելի է մար-
դոյն համար, և եթէ կատարելութիւն
ըսելով այսպիսի բնական պէտքերը ը-
ռեցնել կամ նոցա դիմագրել պիտի
հասկնամք, պարտիմք քիչ քիչ քաղցի
և ծարաւոյ պէտքերէն հրաժարել, վա-
սընդի Հայրն երկնաւոր ո՛չ միայն ա-
մուսնական պէտքէ աղաւ ըլլալու կա-
տարելութիւնն ունի, այլ նաեւ քաղցի
և ծարաւոյ պէտքերէն ալ :

Այսպիսի արամբանութիւն մը,
ներուր մեղ ըսել, ոչ միայն ճշմար-
տութիւնն չէ, ինչպէս մակադրած է
Արժ. Հեղինակն իւր յոգուածն, այլ

անոր ստուերն անգամ չէ, ինչպէս ինք
կըսէ : Որ և է ուղիղ գատնող թեան
տէր մարդ կը հասկնայ թէ ֆրիստոսի
խօսքը բարոյական կատարելութեանց
վրայ է, զոր օրինակ քաղցրութեան,
մարգարտութեան, գիտութեան, բնա-
յիշատարութեան և այլ և այլն :

Բայց սա կէտն կողմէնք գիտնալ
թէ Յուսոյ յոգուածն խմբադիրը կը
բարեհաճի՝ բացատրել մեղ թէ ի՞նչպէս
կըլլայ որ այն Արարիչը՝ որ նորոգողն
մարդոյն առաջին և գլխաւոր կոչումն
կուտայ անին ու բազմապէս, որ ու-
ղը Սրբազան նախահարց տուած օրհ-
նութեանց մէջ գլխաւորն ածել և բազ-
մապէս աւաղի հատիկներուն և երկի
աստեղց չափ դաւակ ունենալը կը նը-
շանակէ, ի՞նչպէս կըլլայ որ ամուրիու-
թիւնն այս եղբայրացութեամբ աւելի
հաճոյ ըլլայ իրեն քան թէ ամուսնու-
թիւնը, և ի՞նչպէս կրնայ բոլը Յոյս
թէ ամուրիութիւնը նախախնամու-
թեան ծրագրին հակառակ չէ :

Գտնք Յուսոյ մէջ բերած Բ. փա-
տին, այն է Տէառն մերոյ օրինակին :
Բայց նա Աստուած էր. նա քառասուն
օր ալ անսաւաղ կեցաւ. կրնա՞ք դուք
ալ, Արժ. Հարք, ոչ թէ քառասուն օր
այլ գոնէ քսան օր անօթի մնալ : Այս
այսպէս ըլլալով՝ ի՞նչպէս կարելի է որ
մեղ նման օոսկ մարդիկ կարենան ող-
Աստուածային օրինակին հետևիլ :
Անցնինք երրորդ կէտին :

Ամուրիութեան ջատագովք, բնդ-
որս և Յոյս, գլխաւորաբար փաստ բ-
րած են իրենց թէ ամուսնացեալ տնձը
կենաց ծառը դառնանց ներքեւ ապրե-
լով՝ չեն կրնար որ և է մտաւորական
լուրջ և շարունակեալ աշխատութեանց
հետեւիլ, աղնիւ և ընդհանրական օ-
գուտ ունեցող ձեռնարկութիւնք ի
գլուխ հանել, գիտութեանց դառնիլ,
և այլն. և այս է Յուսոյ ըսելը թէ չըղ-
բաղմունքներէ ազատ հոգի : Պիտի
ցուցնեմք աստ թէ այս փաստն ալ
միւսներէն աւելի բանաւոր չէ :

Սխալ ըսելը թէ ամուսնական կեն-

նէ Պրինտիդի ճանապարհով մայրաքաղաքը
գալու, որոյ առ ուղևորութեանը մե-
ծամեծ նպատակներ կ'ընծայեն:

— Բէթիմոյ շրջանաւոր տակաւին
իւր այն ընկերակալ վիճակին մէջ կը մը-
նայ. կ'երևի թէ օդոյն սոսկալի ցրտու-
թեանէն՝ լողացնելու աշխատութիւնները
դադարած են, Յիշեալ շրջանաւորն այսչ
տօնապարկ նաւապետը, որոյ հիւանդ-
ւիւնն անցեալ օր ծանուցինք, լիւսնթ
Հերալա կ'ըսէ թէ վիշապն մեռեր է:

— Գերմանիոյ գետապան Պ. Վէրտեր,
այս շաբաթ օր Օլտեմպուրկի Մեծ Դքս
սուրբ հոգիով պատուանշանը Տօլմա-
Պահէի պալատը վիճէ. Սուրբանին
մատուցանելուն առթիւ, Ն. Վեհա-
փառութեան Օսմանիէի կարգին առա-
ջին աստիճանի պատուանշանն ընդու-
նել է:

— Ղալաթիա գերձակութիւն ընդ
յոյն մը ասկից յառաջ վարձու բռնած
սրճարանի մը վարձուց և նորագութեան
մասին՝ շէնքին տիրոջը երեսէն մեծ
ճլախի մը հանդիպելուն վրայ՝ խելքին
եկած ըլլալով, անցեալ երեքշաբթի օր
իւր խանութին մէջ նստած առեւեր,
քովը գտնուած փոքր մէկդուակը գործը
կառնէ և երկու աչքերը համարեւելէն
ետքը, ձեռքը գտնուած սրածայր եր-
կաթի կտորը գլխուն մէջը մտնելով ինք-
զինքը կ'սպաննէ:

— Անցեալ ուրբաթ օր կէս առաւ
աղօթքէն յետոյ կայսրորդի Եռուսթ
իզգէտարին էֆէնտի իշխանը, սպարա-
պետութեան գործոց Գայմադամն ալ
միտտեղ ունենալով, արքանի թմբա-
նօթարանը գնաց, ուր թնդանօթաշի-
նութեան գործարանը, զինարանը և
ատաղձի գործարանը ինչպէս նաեւ ան-
ցեալները մայրաքաղաքս հասած Գրու-
բի թնդանօթներն մի առ մի աչքէ ան-
ցնելով և գոհութիւն յայտնելով, ե-
րեքշաբթի ընթրիքն ալ թալիմհանէի
հրապարակը արքունական գլխակին
մէջ ընելէն յետոյ մեկնեցաւ:

— Երեքշաբթի լուսնալու գիշերն
առաւօտեան մօտասպիւղ պարտէզի մը
մէջ գտնուած փոքրիկ շէնքէ մը հրդեհի
մը սկզբնաւորութիւնն պատահէլով, ա-
ռանց մեծ վնասու իսկոյն առաջին
առնուեցաւ:

Ի Լ Ա Ն

1875 թէնէտի Ալաթիական Ծուպաթ
իւթիտաւոր տաւ եանի Բաւի քեա-
նուրիսանի 20 ընճը կիւնիւ Զարպիսանէի
Ամիրէտէ քաղաքը քէշիտէ օլունաճադ
Բուսէի Տէմիր ետու հիտէլէրինին իք-
քանիյէ (Բրոմէս) քիւլէլէրինին թէքմի-
լի օն, վէ բուպը 3 շրջ ալ վէ զիտէճէ

ալընտրը հալտէ ֆիյաթճա պիր ադ
տահա իքրամ օլընմաք վատը իլէ սաթը-
լըր Սթանպօլ Էթթա'ա կէօմրիւկիւ
սըրասընտա Ն. 75 մաղաղատա:
Ղուկաս երկանեան

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Զանազան տեսակ գրեանց 'ի վէջիւր
խան վարի յարկ թիւ 2 գրաւաճառ
կարապետ երամանի և Նշան թիւրք
մէնեանի ընկերաց Գրատունը. 10 մեծ
վոստիկը բաժիններուն արժէքը:
Ա. պիտի վստիկ 2000 շրջ արժէքով գիրք
Բ. » » 1800 » » »
Գ. » » 1000 » » »
Դ. » » 800 » » »
Ե. » » 400 » » »
Զ. » » 300 » » »
Է. » » 200 » » »
Ը. » » 180 » » »
Թ. » » 100 » » »
Ժ. » » 80 » » »

Այս թիւերէն զատ մնացեալ բոլոր թի-
ւերն ալ վստիկող են գանազան տեսակ
գիրքեր:

Վիճակահանութեան ամբողջ թիւն
է 1000 տոմսակ, բոլոր թիւերն ալ շա-
հոյ: Վիճակահանութիւնը տեղի պիտի
ունենայ 1875 Վեթր. 20, վերոյիշեալ
գրատունը. տոմսակին զինն է մէկ քա-
նորդ արծաթ մէճիտ:

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հանգուցեալ Մեծ. Պէհզատ Ումէտ էֆէնտի
ձեռարուեստից և գրեանց

Սոյն վիճակահանութիւնը 1000 տոմ-
սակներէ կը բաղկանայ, և 1875 Մարտ ամ-
սոյն վերջը պիտի կատարուի իսկ. Ս. Խա-
չի վարժարանին մէջ:

Տոմսակները կը ծախուին իսկ. Ս. Խաչ
Եկեղեցւոյ բակաւոր, և իսկ. Սէլամիէ ճառ-
տէսին Գեղապարտ Զէօլէքճեան Ստեփան
Աղայի Գեղապարտ, և Մէրճան չարըսը Գե-
րալաճառ Պաղտասար Աղայի գրատունը.
և Զաքարիայ Եօգուշու Գալաֆեան եղ-
բայք գրատունը, գին մէկ արծաթ մէճիտ:

ՀԱՆՐԱԿԱՆ ՕՐԱՅՈՅՑ

1875

ՏԱՐԻՈՅ

Գ. Զարգարեան էֆէնտի տպարանէն
ինչպէս անցեալ տարի, նոյնպէս և այս
տարի ալ կրատարակուած է սոյն Օրացոյցը,
այս անգամ (Ն. Տ.) յունվար 1էն, այսինքն
գեղամ. 20էն սկսեալ ըլլալով:

Կը ծախուի Սուրբան Համամ Ալըր Է-
ֆէնտի խանի զխնաց թիւ 14 Զարգարեա-
նի խանութը, և Համա Բուլօ խանի կից Ա-
լիքսան աղա Խորաս Նճեանի մաղաղան:

ՎԵՐՁԻՆ ԱՁԴ

Մայր եկեղեցւոյ Դպրաց ուսումնարա-
նի վաղըֆէն Հիւսար տիպի ճառագիտի ԶԵ,
թիւ ասանը կէսը մահլիւլ եղած ըլլալով
վաղըֆի կողմէն կը ծախուի և առ այժմ
100 Օսմանեան տկիլի ելած է:

Ուստի ով որ ասկից առելի կը կամի
գնել, պարտի զխնաց յիշեալ ուսումնարանը

ամէն առաւօտ մինչև ժամը 5, յունվար
5 1875:

Դպրապետ Մայր-Եկեղեցւոյ
Յոզսէֆ Բէհլիվանեան

27 Գեղտմ. 1874

Բարեգործական ընկերութեան Տը-
նօրէն ժողովը պարտը կը համարի հը-
րաւիրել ընկերութեան բոլոր անդամ-
ներն, որք կուզեն շարունակել իրենց
անդամակցութիւնը, բարեհաճին 'ի եր-
կայ 1874 տարւոյ բաժանորդագիրը վը-
ճարելով ընդունել իրենց անդորրագի-
րը Եկեղեցւոյ Պէտրոս Էֆէնտիի գրա-
սենեակէն (Մեծ Հալիլ բաշա խան' թիւ
3. 'ի Ղալաթիայ) մինչև տարւոյս վեր-
ջը: Որպէս զի Ընդհ. ժողովոյ գումար-
ման օրը, ընկերութեան անդամոց ճիշդ-
թիւը յայտնի ըլլալով, հիմնական կա-
նոնադրութեան համաձայն հարկ եղած
տնօրէնութիւններն կարենան օրինաւո-
րապէս որոշուիլ:

1874 Նոյեմբ. 1-Ղալաթիա
Տնօրէն ժողով Բարեգործական ընկե-
րութեան: (Կնիք)

ԲԱՌԱՏԵՏՐ

ԽՈՍԽԿՈՐԷՆԷ Ի ՀԱՅԵՐԷՆ

Մաքուր աշխարհաբառ խօսելու
փափաք ունեցողներուն
համար

Կաղանդի նուէր ըլլալու խիստ յարմար
տետրակ մի է տղայոց օգտակար: Կը վա-
ճառուի Մէրճան չարչի թիւ 35-37, 'ի
գրատուն Յ. Մարգարեանի: Գին թղթեային
2 1/2, կաղմեային 4 շրջ:

Շատ առնողներուն զեղչ կ'ըլլայ:

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԵՎ ԻԿԱՆԵՐԱ ՆԿԱՐՈՒՅ

ՏԵԼԵՄԱՔ ԷՅԻ ԷՔՍԵՐՃԵԱՆԻ

Սոյն վիճակահանութիւնը 800 տոմսակէ
կը բաղկանայ, որոյ 3 թիւերը միայն պի-
տի շահին ընտիր տակեղօծ չըմանալու երեք
պատկերներ:

Ասոնց առաջինը լսողութեան գլխա-
րանքին անձնաւորութիւնը կը պատկերացը-
նէ կիսամերկ կուսի մը կերպարանքին տակ-
երկրորդը՝ Բերայի մեծ հրդեհը, և երրորդ-
դըն ալ փոթորիկ բռնուած եռայարկ նա-
ւու մը ալեկոծութիւնը կը ներկայացնէ:

Ներկայ վիճակահանութիւնը պիտի կա-
տարուի յառաջիկայ 1875 Վեթր. ամսոյ վեր-
ջին կիրակի օրը Ղալաթիոյ Լուսաւորչեան
վարժարանը. իւրաքանչիւր տոմսակին զինն
է մէկ արծաթ մէճիտ:

Տոմսակները կը գտնուին՝
Գրէտի Ժէնէրալ Պանքան Պետրոս աղա
Տ. Օհանեանի ջով, և Պօլա Մամլոյ Գը-
րասենեակը:

Նոր բացուելիք գալոցի մը համար
պատուաւոր վկայական ունեցող և հը-
մուտ կառավարիչ մը կ'ուղղի: Երեւ-
կութիւն առնել ուղղով պետք է լրա-
դրէ գրութեանեկը գիծէ:

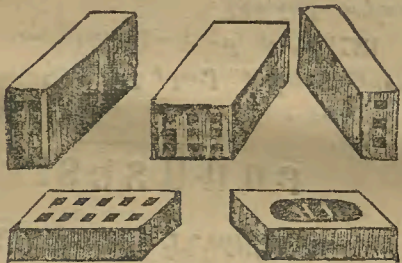
Ա. ՏԵՊԵԻ

ՅԱՅՏԵՆՈՒԹԻՒՆՔԻ ԾԱԾԿԵՑԵԼՈՑ
ԿԱՄ

Պատմութիւն թագուէն զխոսութեանց
որ 'ի նախնի ժամանակաց մինչեցայսօր
ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՑ Ն. ՃԻՎԱՆԵԱՆ
ԻՐ. ՏԵՏՐ

Տեոր առ տեոր կը հրատարակու
16 երեսէ բաղկացեալ գին մէն մի
տետրին 40 փութայ :

Մեծարգոյ Տեպէտօր Վ. ՃԻՎԱՆԵԱՆ
Փարիզի առաջնորդը, որ արդէն ցաւոտ
և փառած ակումբերու բժշկութեան, դար-
մանի և նոր ակումբ շինելու մասին մինչև
ցարդ ունեցած յաջողակութեամբ ծանօթ
է մայրաքաղաքիս հասարակութեան, ինք
տունը փոխադրած է այժմ Պէշքիթալ
Քէօյ-իյն, Գարանֆիլ Պաքալ փողոցը թիւ
67-ուր ամեն օր էլ ընդունի իրեն զինուոր-
ները :

Հ. ՅՈՎ ՍԵՓԵԱՆ

ԹՈՒՂԱՅ ՅԱՊՐԻՎԱՅՐ

ՊԵՏԵՐՔ ՏԵՏՐԵ

Էւրոպայի կենտրոն հէր ճընս տէրիք
լի թուղլալարըն պէր այնքոր, զիքր օ
լընան փապրիդատա մեքինայ ըլա ի
իթա օլունուր :

Վէ քերքին թուղլանըն՝ չիմտիէ տէ-
կին Սթանպուլտա իմալ օլունանլարտան
զիտաէ զայլթ ալեա ճընսլա, վէ օ
ճաքլարտ մախսուտ տէրիքլի քերքին
թուղլալար եաքլմաքտա տըր :

Պունար էհվէն ֆիաթլա ֆիթուլթ
օլունուր :

Վէ եաքու սահիպլէրինէ սուհուլթ
օլմաք իչին իսթէնիլէն մահալէ կէօն.
աէրիլէպիլի :

Իքթիլաք օլանըն, Պէօյիլքտերէտէ
մէքքիլի փապրիդայա, վէ եախօտ ըՍ.
տանպուլտա ֆինճանճըլար եօքուլընտա
Սթէրիգան խանըն ալթընտա, Եզնակ-
եաճ իաչապուր աղանըն Նուսիթ 27
մեքաղաքընս միւրաճաթ էյլէմէլէրի :

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՐԻՍ ՍԻՐԱՔԵԱՆԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ ՍԱՆՏԵՐՔԻՐԱՐ ՓՈՂՈՑԸ
ԹԻԻ 119

Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուի ըն-
տիր շրջանակներ թէ՛ ոսկեգօծ թէ՛ գոյնըզ-
գոյն նաև Գաղիոյ և Գերմանիոյ դանազան
տեսակ հայելիներ թէ՛ շրջանակաւ թէ՛ լոկ
հայելի, նաև ընտիր տեսակ նկարներ
սալոններու համար պատմական գատրօներ,
սենեակներու համար պատերազմական թէ՛
գեղջկան ևն. ևն. պատկերներ բորթէի
համար շրջանակներ քառանկիւն և ձուսձեւեւ :

Ուստի պատիւ ունի ծանուցանել ար-
դոյ հասարակութեան, որ իրեն դիմող յա-
ճախորդը ամեն մէկ կերպով գոհ ըլլալուն
վրայ հաւատարմութիւն :

Բարիգու բժշկական համալսարանի
աշակերտ Տօքթօր Մ. ՀԷՔԻՄԵԱՆ,
կը շարունակէ ձրի հիւանդ խնամել ա-
մեն երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը,
ժամը 6 էն մինչև 8ը, Եէնի ֆաթուր
դրան կից ազգային Եկեղեցւոյ կալ-
ուածներէն եղող ընկերութեան կեդ-
րոնը : ՎԵՐՈՅԻՇԵԱԼ ՏՕՔԹԵՕՐԸ
փնտռողները՝ կրնան զինքը հարցընել
Աք-Սէրայ թիւ 121 Կ. ՇԱՔԱՐԵԱՆԻ
գեղարանը : Եթ. 15

Բերայի ՀԱՄԱԿԱՄ անուն նորակազմ
ընկերութիւնը այս անգամ, հասարակաք
օգտակար ծառայութիւն մ'ընելու նպա-
տակաւ, վիճակահանութեան մը ձեռնար-
կած է, 1000 թիւ տոմսակէ բաղկացեալ,
իւրաքանչիւր տոմսակին գինը 1/4 մէճիւ
ըլլալով, շուրջ 500ը միայն պիտի լսին,
առաջին պարգևը Գաշնակ մը, երկրորդը,
կարի մէքենայ մը, եւ ինչպէս վարը ցան.
կին մէջ կը տեսնուի : Վիճակահանութիւնը
յառաջիկայ Յունիսի 5ին անպատճառ տե-
ղի պիտի ունենայ, Բերա Թալլա Պալի թիւ
42, Համակամ ընկերութեան գրասարանը :

ՅԱՆՎԱԿ

ՊԱՐԳԵՒՈՑ

Գաշնակ (բիւնօ)	Դր. 2000
Կարի մէքենայ մը	1000
Բարիէ Պրիսթօլի վրայ մետաքսեայ դաշակեր մը	200
Թափառական Հրեայ 8 հար. կզմել.	150
Մօնթէ-Քրիսթօ 6 հա. կզմ. և պատկ.	150
Բիշիօլա պատկ. և կաղմեալ	100
Պատմութիւն տանն Արծրունեաց	60
Պատմ. Հայոց 13 Հյկզց. լուսան.	40
Միլտօն Կորուստ դրախտին կազմ.	40
Մատենադարձութիւնը Պէշքիթալի կզմ.	35
Մատենադարձութիւնը Գորեհանի կզմ.	35
Բանական փիլիսոփայութիւն բաժան.	
եալ յերկուս հատորս	55
Գաղանք Հաւատաքնութեան	55
Պատմ. Հայոց Պէրպէրեան կազմ.	50
" " թղթակզմ.	25
10 թիւեր Եւրոպական մեծագիր պատկերներ	15
85 " Սրբեքուրի Մեհակեացը	
50 " Քնար յաւերակա Հայրենեաց	
100 " Վիշաք իմ ի Փարիզ ի ձեռանէ Ոստանիկ Տ. Մարգարեանցի	
70 " Ամուր սիրայինք	
50 " Հրաշալիք բնութեան	
50 " Գիրք Ժողովրդեան	
70 " Հայ Թագաւորաց պատմական խաղի թուղթ, որ ամեն կար- գի ազգայնաց դիւրութիւն կու- տայ Հայոց պատմութիւն սովորելու	

ԳԻՏԵԼԻՔ. — Տոմսակը կորսնցնողը բան
մը պահանջելու իրաւունք չունենար :

Տոմսակները հետեւեալ տեղերը կը ծախ-
ուին .

Բերա, ընկերութեան Զրօսարանը և
Թագալմ Միսաքաճառ Նիկողոս աղա Տէտէ-
եանի խանութը :

Պոլիս Ֆրէնկեան գրատունը :

Պէշքիթալ՝ Եէնիմահալլէ Եղբայրասի-
րաց Ընկ. Զրօսարանը և Քէօփրէ-ալաշի
ճատասի Սարաֆ Ասատուր աչա Սէֆէր-
եանի խանութը :

Օրթագիւղ, Թաշ — Ներտիվէն Մա
նուկ աղայի կազմիօն :
Խաղիւղ, Շահ — Նուպար Վարժարանը
Պ. Սիհրան Մանասեանի ձեռամբ :

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԵՒ ՊԱՏԿԵՐԱԶՄԱՐԴ
ԽՐԱՑՈՑՑ

1875

ՓԵՆԱԳԱՆԵՆ

ՅԵՐԷՄ ԿԵԼԵՆԿԵ ԽՈՍԿԷԼԷԷ
Պարունակութիւն (ի բաց բուն Օրացոյ-
ցէ) Ծանօթութիւն, Պաշտօնական ցուցակ
անուանց մկրտելի երախայից տուեալ 'ի
կրօնական ծոցովոյ, Շքանուք Եկեղեցա-
կանաց, աշխարհականաց և իգական սեռի,
Վարչութիւն Հայոց, ցուցակ Առաջնորդաց,
Թիւ համայն Հայոց, Հայք 'ի Ռուսաստան,
Հոգևոր իշխանութիւնը Քրիստոնէայ ազգաց
ի Կ. Պոլիս, Թիւ մարգկանց աշխարհի և
կրօնք, Վիճակագրութիւն Տաճկաստանի,
Կապերապուր, Նախարարք, Ներկայացու-
ցիք Օտտոմ Տէրութեանց, Հայազգի պաշ-
տօնատարք, Բնակիչք գլխաւոր գաւառաց,
Յէզը և Կրօնք, Համառօտ պատմութիւնը
սկզբնաւորութեանց գլխաւոր տէրութեանց,
Գահակաք, Գահաճառանքք, Պաշտօնա-
տարք, Բնակիչք, Զօրութիւնք, Նաւատարքք,
Գանձք, Պարտք, Վաճառականութիւնք,
Երկաթուղիք, Թղթատարութիւնք, Հեռագ-
րութիւնք գլխաւոր տէրութեանց, Արժէք
Դրամոց գանազան աղգոյ, Պատկեր և կէն-
սաղրութիւնք Մառէշալ Մաք-Մահանի Մ.
Թիւրի, Պիղմարք իշխանի և Կիւթէնպէրի
կը ծախուի գրափաճառաց ըով 2 զին 5 դր.
Կեդրոնատեղին է Միքայիլ Գառնուր
ճը խանի լիւրնայարի թիւ 28 ամեն օր
ժամ 5 էն 6 :

Պաղէ-Գարուսու Թաշ խանը, Թը-
քիլեա ըսուած տեսակէն չոր աղուած
ընտիր սև ձիթապտուղ (զէյթին) կը
ծախուի հօխաւով և գահայուցիչ գնով :

ԵՂԱՐՁՈՐ ՅԱՆՈՐՈՍ
ՀԵՂԱՐՁԱԿ
Կ. ՊՈԼ ՏԸ ՔՈՔ
ՀԱՅՏԱՐԱՆԻԶ
Մ. Խ. ԵՒՆԻՔԵԱՆ
Տ. Մ.

Սիրէճի իսկէ՛ ինտէ տէմիրճի մաղադա-
լարընն իթթիսալիւտէ պուլունան մաղա-
դատա սօպա վէ մաթպիս իչին Գարտիի
վէ Նիուքասթըլ մատչեք օմիրի սաթը-
մաքտա օլուալ՝ Թէշըլֆէ բաղալթ պուլու-
րան գէվաթըն հէր հալտէ խօշնուտ օլա
հաղարը իլան օլլունուր :

ՏԵՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԻԱՆԱՏՈՒ
ՕԳՍԷՆ ԽՈՃԱՍԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ. ԽՈՃԱՍԱՐԵԱՆ
ԵՌՆՍԻԱՅԵԱՆ—ԽԱՆ
ՎԵՐԻ ՅԱՐԵ ԹԻԻ 7

ՕՐԱՊԱՐ

20 ՓՐՅ

Կ. ՊՕԼՍՈՅ

20 ՓՐՅ

Զ ար. 6 ՁԻԼԻՃՃԷ 1291 ԳԱՍԸՐ 69 ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ 2 ՅՈՒՆՎԱՐ 1875 1 Յ ՅՈՒՆՈՒՅՐ 14 թԻ 1430

Ա. Զ. Գ. Ա. ՅԻՆ

Սիվրիհիսար այս օրերս խռովութեան կեդրոնն մը եղած է հետեւեալ պատճառաւ :

Ասկէ երկու երեք տարի առաջ Մալաթիայէն Տէր Պողոս անուն քահանայ մը դասաւանդութեան պատճառաւ Սիվրիհիսար կը տարուի . այս քահանայն տեսնելով դպրոցի չէնքին բոլորովին անյարմար վիճակը՝ հանգանակութեան մը գումար կանգնելով 1000 ոսկիի չափ գումար մը կը հաւաքէ՝ պատուական չէնք մը կառուցանել կը յաջողի . ուր այսօր Սիվրիհիսարի մանկանքը կը դաստիարակուին : Տէր Պողոս այս ձեռնարկին մէջ յաջողելով և աշակերտաց լաւ խնամք ասանալով Սիվրիհիսարցոց մեծ մասին համակրութիւնը կը գրաւէ հեռեւեար Սիվրիհիսարի եկեղեցւոյ քահանայից դասուն մէջ կընդունուի . Սիվրիհիսար քարոզիչ վարդապետ չունենալուն՝ Տէր Պողոսի կը յանձնուի քարոզչութեան պաշտօնն ալ . որով սակայն եկեղեցւոյ մէջ քարոզ խօսիլ ամեն կիրակի օրեր . Տէր Պողոսի քարոզներուն անուշութիւնն ու աղքեցութիւնը միանալով իր առջի ձեռնարկութեանց յաջողութեան վրայ՝ Սիվրիհիսարցոց խիստ մեծ մասին համակրութեանը կ'արժանանայ և միւս քահանաներէն աւելի ժողովուրդի տէր կըլլայ :

Միւս քահանաներն տեսնելով որ Տ. Պողոսի յաջողութիւնը իրենց չահուն կը դաշի Պ. Սիսահը՝ որ Սիվրիհիսարի նախկին դասաւանդն է եղեր , ձեռք կառնեն զրով . որն որ միանալով հոս ներսէսեան կարապետ անուն մէկուն հետ՝ ամեն ջանք 'ի գործ դնելով՝ կը համոզեն վարչութիւնը հրամայելու որ Տ. Պողոս Սիվրիհիսարէն հեռանայ . հեռեւեար ելալ գայեալ կը գրուի Տէր Պողոսին՝ ինչպէս որ կըլլար Սահմանադրութիւն չեղած ատեն :

Տէր Պողոս այս հրամանին հնազան

դելով այն ինչ Պօլիս գալ կը պատրաստուի՝ Սիվրիհիսարցիք չեն թողուր գալ և մահաբերութեամբ կը դիմեն Ազգ. վարչութեան . սակայն անյսերի մնալով ատուց խնդիրն՝ Տ. Պողոսի ելեալ գայեալ կը կրկնուի . Սիվրիհիսարցիք աւար վրայ դարձեալ մահաբերութեամբ վարչութեան կը դիմեն , և դարձեալ անյսերի ըլլալով խնդիրն Վարչութեան կողմէն ազգաբարձութիւն կրկնայ Տ. Պողոսին որ եթէ Պօլիս չըդայ կառավարութեան միջոցաւ Պօլիս պիտի բերել տրուի , այս լուրը կիմացուի Սիվրիհիսար և հետեւեալ հեռագրով պատասխան կը դրկուի Պօլիս :

«Թէլէկրաֆընըզը այտըք , Բաթրիք Ավագեանը (Տէր Պողոսը քսել կուզէ) հիւքիւմէթ իլէ չըդարաճաղըն , պիզէ տէ մէշէպ թէպտիլի թէքիֆ իմէսի իշուն՝ քանըմըզ պոյնունա , թէլէկրաֆընըզը կէօթէր , մահսէրլէրիմիզի կէրի ալ . դազէթալարա իլան էթ . րում բաթրիքինէ իւշ երիզ խանէ իլէ սէօզ վէր . իմզա իստէր իսէ պիլտիր . մահսէր կէօնտէրլիմ . (Իմշ)»

Ահալի թարգմանում
Գարձեան Մ . Յօհաննէս

Այս պատասխանէն կրնայ հասկըցուիլ թէ գործը որքան ծանրացեր և կիրքերն որքան յառաջ գացեր են , հետեւեար հարկ անհրաժեշտ է կրքին չը պատասխանել կրիւք , այլ խոհեմութեամբ շարժիլ՝ առանց վարչական պատուոյն հետ միանգամայն օրինաւորութիւնը հաշուէ դուրս ձգելու :

Տէր Պողոս իրաւ թէ անիրաւ՝ հարկաւ ամբաստանող մը ունի հոս կամ հոն . այս ամբաստանողը հոս եթէ անհատ է՝ օրէնք է որ այդ ամբաստանողը զիրը Գաւառական վարչութեան չըջանէն անցնելէն վերջը՝ ըստ այնմ տեղեկագրի Տ. Պողոս հոս պիտի կանչուէր կամ ոչ :

Այդ խնդիրն այս պաշտօնական չըջանէն անցաւ թէ չանցաւ . ալիքն Տէր Պողոսի դատը Սիվրիհիսարի գաւառագլուխը գտնուած գաւառական

վարչութեան ատենը քննուեցաւ և որոշում ստացաւ . մեզ կըսեն թէ՝ ոչ , այլ Տ. Պողոս ուղղակի Պօլիս կանչուեցաւ ինչպէս կը կանչուէին առաջներն , որ հակառակ է Սահմանադրութեան . Բացատրենք :

Տէր Պողոս մասնաւոր քահանայ մըն է . անոր դէմ եղած բողոքն ինչ որ ալ ըլլայ մասնաւորութեան չըջանին մէջ է անկէ դուրս չէ : Կեդր. վարչութեան յարաբերութիւնը գաւառաց ընդհանուր ներկայացուցչին հետ է , այսինքն է՝ Առաջնորդին , Ը դահանուր , կրօնական և քաղաքական ժողովոց հետ մինչև անգամ գաւառի թաղական և Տեսուչ Խորհրդոց հետ յարաբերութիւն չունի , ուր մնաց մասնաւոր քահանայի մը հետ յարաբերութիւն ունենայ . և եթէ կեդրոնը գաւառներու այս կերպ մասնաւոր գործոց միջամտելու պաշտօն ունի՝ ուրեմն գաւառական վարչութեանց պաշտօնն ինչ է :

Կրնայ ըլլալ որ Սիվրիհիսարի թաղ. Խորհուրդն ալ միացած ըլլայ քահանայից հետ և Տէր Պողոսի Սիվրիհիսարէն հեռանալը ինքրած ըլլայ վարչութեան . սակայն վարչութիւնը ըստ Սահմանադրութեան յարաբերութիւն չունենալով գաւառի թաղ . Խորհրդոց հետ՝ պարտաւոր էր թաղ . Խորհրդոց այդ խնդիրը զրկել հոն՝ որու հետ որ կապուած է թէ պատասխանատուութեամբ և թէ յարաբերութեամբ յիշեալ թաղ . Խորհուրդը իբրեւ գաւառական կեդրոն :

Պ . Սիսակ միւսնոյն դերը խաղաց Պրուսայի խնդրոյն մէջ և Պրուսա մէկ քանի տարի աւերակ դառնալէն վերջը դարձեալ խնդիրը գաւառական վարչութեան միջոցաւ լուծուեցաւ ըստ Սահմանադրութեան . հիմայ թալ միւսնոյն վիճակը պիտի մտնէ Սիվրիհիսար՝ եթէ վարչութիւնը առ ոտն կոխելով Սահմանադրութիւնը , ուղէ միջամտել Սիվրիհիսարի մէկ մասնաւոր խնդրոյն մէջ :